

Enerģētikas un vides aģentūra

Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045, tālr. 67321173, e-pasts: pasts@eva.gov.lv, www.eva.gov.lv

Rīgā

19.05.2025.

Nr. 10.5/22/2025

Lēmums par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu

Adresāts:

SIA “VAIŅODES BEKONS”, reģ. Nr. 42103019339, juridiskā adrese: “Smaidas”, Vaiņodes pagasts, Dienvidkurzemes novads, LV-3435 (turpmāk – Ierosinātāja).

Paredzētās darbības nosaukums: Cūku skaita palielināšana (turpmāk – Paredzētā darbība).

Paredzētās darbības norises vieta:

Nekustamā īpašuma “Smaidas” (kadastra Nr. 6492 008 0023) zemes vienība ar kadastra apzīmējumu 6492 008 0181, Vaiņodes pagasts, Dienvidkurzemes novads (turpmāk – Darbības vieta).

Īss paredzētās darbības raksturojums, faktu konstatācija un apsvērumi lēmuma satura noteikšanai:

1. Enerģētikas un vides aģentūrā (turpmāk – Aģentūra) 2025. gada 17. aprīlī reģistrēta¹ Valsts vides dienesta (turpmāk – Dienests) 2024. gada 17. aprīļa vēstule Nr. 2.3/AP/3600/2025, ar kuru atbilstoši likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” (turpmāk – Novērtējuma likums) 4. un 7. pantam lēmuma pieņemšanai pārsūtīts Ierosinātājas iesniegums ietekmes sākotnējam izvērtējumam (turpmāk – Iesniegums). Dienesta vēstulei Nr. 2.3/AP/3600/2025 papildus Iesniegumam pievienoti šādi pielikumi: atrašanas vietas karte, dzīvnieku vietu skaita aprēķins, projekta rasējumi, t.sk. ģenerālplāns, informācija no VSIA “Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” par esošo piesārņojuma līmeni, emisiju avotu izvietojuma shēma, fragments no teritorijas plānojuma, cūku audzēšanas kompleksa A kategorijas piesārņojošās darbības atbilstības pašnovērtējums atbilstoši labākajiem pieejamajiem tehniskajiem paņēmieniem, piesārņojošo vielu modelēšanas rezultāti, vēju roze, Paredzētas darbības uz vidi novērtējums un veiktie ietekmes samazināšanas pasākumi, pazemes ūdeņu atradnes pase, atkritumu novietņu shēma, drošības datu lapas, ražošanas plūsmas shēma, dzīvnieku skaita salīdzinājums, šķidrmēslu apsaimniekošanas shēma, šķidrmēslu aprēķins un ūdens lietošanas bilance.
2. Saskaņā ar Iesniegumu un tam pievienoto informāciju:
 - 2.1. Esošajā cūku kompleksā “Smaidas” plānots palielināt cūku skaitu līdz 24 555 cūkām, t.sk. atšķirtie sivēni līdz 30 kg – 9 076, nobarojamās cūkas līdz 110 kg – 13 464, sivēnmātes – 2 004 un kuļi – 11. Paredzētā darbība ietver cūku skaita palielināšanu kompleksā, palielinājumu veicot esošā nobarojamo cūku bloka nenoslogoto

¹ Aģentūras reģistrācijas Nr. 10.4/1254/2025-S.

telpu / aizgaldu ietvaros bez pārbūves. Esošās kūtis tiks izmantotas bez būtiskām izmaiņām, pielāgojot tās lielākam dzīvnieku skaitam. Vienas nobarojamo cūku kūts lietderīgā platība plānota 1 208 m² un dzīvnieku vietu skaits tajā – 1 683, vienai nobarojamai cūkai nodrošinātā platība plānota 0,72 m². Kopā plānotas 8 kūtis ar kopējo lietderīgo platību 9664 m² (Iesnieguma 10. pielikums).

- 2.2. Paredzētā darbība tiks veikta esošā kompleksā, kur jau ir izveidota visa nepieciešamā infrastruktūra. Atbilstoši Iesniegumam pievienotajam situācijas plānam un ģenerālplānam 1. būvniecības kārtā paredzēts veikt sivēnu ēkas pārbūvi, bet 2. būvniecības kārtā – karantīnas ēkas būvniecību. Esošo kūtsmēslu krātuvju (t.sk. zemgrīdas) kopējā ietilpība ir 22 250 m³, kas saskaņā ar Iesnieguma pielikumā iekļauto aprēķinu nodrošina līdz septiņos mēnešos saražoto šķidrmēslu (20 317 m³) uzglabāšanu pēc Paredzētās darbības īstenošanas. Tipiskos darbības apstākļos šķidrmēsli kūtsmēslu krātuvēs netiek uzglabāti, bet tiek nepārtraukti pārsūkņēti uz biogāzes ražotni SIA “BIO FUTURE”, reģ. Nr. 42103047421, kas atrodas ~ 300 m attālumā no Darbības vietas.
 - 2.3. Darbības vieta atrodas ~ 3,3 km attālumā DR virzienā no Vaiņodes ciema. Tuvākā apdzīvotā viensēta ir “Plendišķi”, kas izvietota ~ 530 m attālumā kompleksa. Saskaņā ar spēkā esošo Vaiņodes novada teritorijas plānojumu 2013.–2024.gadam² Darbības vieta atrodas *Ražošanas un tehniskās apbūves teritorijā (RT)*.
 - 2.4. Saskaņā ar Dabas aizsardzības pārvaldes uzturēto dabas datu pārvaldības sistēmu (turpmāk – DDPS) “Ozols”³ Darbības vietai tuvākā īpaši aizsargājamā teritorija ir dabas liegums “Ruņupes ieleja”, kas iekļauts arī Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*) sarakstā, un atrodas ~ 3 km attālumā uz R no Darbības vietas. Tuvākais mikroliegums atrodas vairāk nekā 300 m attālumā uz Z no Darbības vietas.
3. Dienesta vēstulē Nr. 2.3/AP/3600/2025 ietverti šādi apsvērumi:
- 3.1. veicot aprēķinu atbilstoši Ministru kabineta 2009. gada 7. jūlija noteikumu Nr. 743 “Cūku labturības prasības” (turpmāk – Noteikumi Nr. 743) noteiktajam⁴, un ņemot vērā Ierosinātās norādītās ēku lietderīgās platības⁵, konstatējams, ka esošajās nobarojamo cūku kūtīs maksimālais nobarojamo cūku skaits var sasniegt 14 864.
 - 3.2. 2005. gadā SIA “Kurzemes bekons”, reģ. Nr. 42103019339, cūku audzēšanas kompleksa būvniecībai tika veikts ietekmes uz vidi novērtējums⁶ (turpmāk – IVN), kurā tika vērtēta kompleksa būvniecība, izbūvējot četras kūtis nobarojamām cūkām ar kopējo ietilpību 11 520 cūkām, vienu kūti 3 600 atšķirtiem sivēniem, vienu kūti 288 sivēnmātēm un 2 592 sivēniem, vienu kūti 12 kuļiem, 160 jauncūkām un 300 sēklojamām cūkām un vienu kūti 1 020 grūsnajām cūkām. Dienests norāda, ka izmaiņu rezultātā nobarojamo cūku skaits kompleksā var palielināties par 3 344 nobarojamām cūkām attiecībā pret IVN procedūras ietvaros novērtēto.
 - 3.3. Ņemot vērā iepriekš minēto, Dienests secina, ka Ierosinātās pieteiktajai darbībai ir piemērojama IVN procedūra, pamatojoties uz Novērtējuma likuma 4. panta pirmās daļas 5. punkta “a” apakšpunktu, kas noteic, ka IVN ir nepieciešams *izmaiņām*

² Vaiņodes novada (administratīvā teritorija līdz 01.07.2021.) teritorijas plānojums pieejams - https://geolatvija.lv/geo/tapis#document_112 (skatīts 08.05.2025.).

³ Pieejams – <https://ozols.gov.lv/> (skatīts 08.15.2025.).

⁴ Noteikumu Nr. 743 16.6. apakšpunkts noteic, ka katrai cūkai, izņemot apsēklotas jauncūkas un sivēnmātes, kuras tur grupās, ar svaru no 86 līdz 110 kilogramiem jānodrošina: 0,65 m² liela platība.

⁵ Iesnieguma 10. pielikums.

⁶ Vides pārraudzības valsts biroja (kopš 2025. gada 1. februāra – Enerģētikas un vides aģentūra) 2006. gada 13. februāra atzinums Nr. 2 par SIA “Kurzemes bekons” cūku audzēšanas kompleksa būvniecības Vaiņodes pagasta “Smaidās” ietekmes uz vidi novērtējuma noslēguma ziņojumu (turpmāk – Atzinums) pieejams - <https://www.eva.gov.lv/lv/ietekmes-uz-vidi-novertejumu-projekti/cuku-audzesanas-kompleksa-buvnieciba>.

esošajās darbībās, ja izmaiņas atbilst šā likuma 1. pielikumā minētajām robežvērtībām⁷.

- 3.4. Dienests akcentē, ka Novērtējuma likuma 3. panta 6. punkts noteic, ka ietekmes novērtējumu izdara, ievērojot ilgtspējīgas attīstības principu, principu “piesārņotājs maksā”, piesardzības un izvērtēšanas principu. Lai arī Ierosinātāja vienas nobarojamās kūkas audzēšanai piesaka no labbūtības viedokļa lielāku platību, Dienests uzskata, ka ir jāņem vērā Ministru kabineta 2009. gada 7. jūlija noteikumos Nr. 743 “Cūku labturības prasības” noteiktās platības, kas pieļauj blīvāku cūku izvietojumu aizgaldos, un darbība jāvērtē pēc nelabvēlīgākā scenārija no vides viedokļa.
4. Aģentūrā 2025. gada 28. aprīlī reģistrēta Ierosinātājas 2025. gada 22. aprīļa⁸ vēstule, kurā sniegts pamatojums par vienai nobarojamai kūkai paredzēto platību. Ierosinātāja Iesniegumā norādīto platību 0,72 m² vienai nobarojamai kūkai pamato ar tādiem apsvērumiem kā labturības uzlabošanu, bioloģisko drošību, videi draudzīgu saimniekošanu, kā arī ilgtspējīgas attīstības principiem. Ierosinātāja norāda, ka plānotais nobarojamo cūku skaits kompleksā ir 13 464, kas nozīmē palielinājumu par 1 944 kūkām, salīdzinot ar IVN novērtēto.
5. Dienesta 2013. gada 4. februāra atļaujā A kategorijas piesārņojošai darbībai Nr. LI13IA0002 (turpmāk - Atļauja)⁹ noteiktais dzīvnieku skaits cūku kompleksā “Smaidas” – sivēnmātes ar sivēniem – 1 916, atšķirtie sivēni līdz 30 kg – 5 376, nobarojamās kūkas – 10 800 un kuļi – 11.
6. Izvērtējot rīcībā esošo informāciju, Aģentūra secina:
 - 6.1. IVN ietvaros vērtētas četras kūtis nobarojamām kūkām ar kopējo ietilpību 11 520 kūkām. Atbilstoši SIA “Kurzemes bekons” cūku audzēšanas kompleksa būvniecības Vainodes pagasta “Smaidās” IVN noslēguma ziņojumam (turpmāk – Ziņojums)¹⁰ vienas kūts aizgaldu platība nobarojamām kūkām ir 1 872 m², vienai nobarojamai kūkai nodrošinot platību 0,65 m², kā arī norādīts, ka nobarojamām kūkām ir plānotas četras kūtis ar kopējo ietilpību 7 128 m².
 - 6.2. Atbilstoši Atļaujai izbūvētas ir 8 kūtis nobarojamām kūkām, paredzot 10 800 cūku vietas nobarojamām kūkām.
 - 6.3. Atbilstoši Iesnieguma 10. pielikumam Ierosinātāja plāno 8 kūtis (7A, 7B, 8A, 8B, 9A, 9B, 10A, 10B) ar kopējo lietderīgo platību 9 664 m² (katras kūts lietderīgā platība 1 208 m²). Aģentūra konstatē, ka, veicot aizgaldu pārveidi, lietderīgā platība nobarojamām kūkām palielinās¹¹ par 2 536 m², salīdzinot ar Ziņojumā novērtēto (7 128 m²). Ņemot vērā minēto un Noteikumu Nr. 743 16.6. apakšpunktā noteikto, nobarojamo cūku vietu skaits kompleksā palielināsies¹² par 3 347 attiecībā pret IVN procedūrā novērtēto, kas atbilst Novērtējuma likuma 1. pielikuma 23. punkta 3. apakšpunktā noteiktajai robežvērtībai.
 - 6.4. Aģentūra konstatē, ka Ierosinātāja nenodarbojas ar bioloģisko lauksamniecību un līdz ar to uz to nav attiecināmi Komisijas īstenošanas regulas (ES) 2020/464 (2020. gada 26. marts), ar ko nosaka konkrētus noteikumus par Eiropas Parlamenta un Padomes

⁷ Novērtējuma likuma 1. pielikuma “Objekti, kuru ietekmes novērtējums ir nepieciešams” 23. punkta 3. apakšpunktā noteiktā robežvērtība ir 3000 vietu kūkām, kuru masa ir lielāka par 30 kg.

⁸ Elektroniski parakstīts 2025. gada 25. aprīlī (laika zīmogs 25.04.2025 22:10:53 EEST).

⁹ Pieejama - https://registri.vvd.gov.lv/filedownload?tabula=Document&id=42617&filename=Vainodes_BEK_A.pdf.

¹⁰ Ziņojuma 4. tabula (53. lp.).

¹¹ 9646 m² – 7128 m² = 2536 m².

¹² (9664 m² / 0,65 m²) – 11520 (IVN procesā vērtētās dzīvnieku vietas) = 3347 (dzīvnieku vietas).

Regulas (ES) 2018/848 piemērošanu attiecībā uz dokumentiem, kuri vajadzīgi pārejas periodu atzīšanai ar atpakaļejošu spēku, attiecībā uz bioloģisko produktu ražošanu un dalībvalstu sniedzamo informāciju nosacījumi. Ierosinātāja nav sniegusi arī informāciju, ka būtu plānojusi saņemt Eiropas Savienības atbalstu ieguldījumiem lauksaimniecības dzīvnieku labturības uzlabošanai un biodrošības pasākumu īstenošanai un uz to būtu attiecināmi Ministru kabineta 2024. gada 21. maija noteikumu Nr. 303 “Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība atklātu projektu konkursa veidā Eiropas lauksaimniecības fonda lauku attīstībai investīcijām materiālajos aktīvos 2023.–2027. gada plānošanas periodā” 33. punkta nosacījumi.

7. Izvērtējot iepriekš minētos faktus un apsvērumus, Aģentūra pievienojas Dienesta viedoklim, ka cūku skaita palielināšanai ir nepieciešams IVN, lai pilnvērtīgi tiktu nodrošināta Novērtējuma likumā ietvertu principu ievērošana un potenciālo risku izvērtēšana. Ierosinātājas norādītā platība vienai nobarojamai cūkai (0,72 m²) nav noteikta normatīvajos aktos, līdz ar to ir pamatoti veikt novērtējumu iespējami nelabvēlīgākajai situācijai, kas konkrētajā gadījumā ir blīvākais nobarojamo cūku izvietojums katrā no kūtīm, t.i. vienai nobarojamai cūkai nodrošināto platību paredzot 0,65 m² atbilstoši Noteikumu Nr. 743 16.6. apakšpunktā noteiktajam.
8. Ņemot vērā iepriekš minēto, Aģentūra secina:
 - 8.1. Paredzētā darbība atbilst Novērtējuma likuma 4. panta pirmās daļas 5. punkta “a” apakšpunktam, kas nosaka, ka *“Ietekmes novērtējums izmaiņām esošajās darbībās, ja izmaiņas atbilst šā likuma 1. pielikumā minētajām robežvērtībām”*.
 - 8.2. Ņemot vērā šajā lēmumā konstatēto, Paredzētā darbība pārsniedz Novērtējuma likuma 1. pielikuma 23. punkta 3. apakšpunktā *“Cūku vai mājputnu intensīvās audzēšanas kompleksi ar vairāk nekā 3000 vietu cūkām, kuru masa ir lielāka par 30 kilogramiem”* noteikto robežvērtību, un līdz ar to Paredzētajai darbībai IVN veikšana ir obligāta.
9. Saskaņā ar Novērtējuma likuma 15. panta pirmajā daļā noteikto, *“ja ir saņemts kompetentās institūcijas lēmums, ka veicams paredzētās darbības ietekmes novērtējums, ierosinātais vismaz vienā pašvaldības izdotajā laikrakstā vai citā vietējā laikrakstā publicē paziņojumu par paredzēto darbību un sabiedrības iespēju iesniegt rakstveida priekšlikumus par šīs darbības iespējamo ietekmi uz vidi, kā arī individuāli informē tos nekustamo īpašumu īpašniekus (valdītājus), kuru nekustamie īpašumi robežojas ar paredzētās darbības teritoriju. Ierosinātais minēto paziņojumu ievietošanai mājaslapā internetā elektroniski iesniedz kompetentajai institūcijai un pašvaldībai, kuras administratīvajā teritorijā tiek plānota paredzētā darbība”*.
10. Ņemot vērā minēto, kā arī vadoties no Novērtējuma likuma 15. panta otrās daļas nosacījumiem, Aģentūra konstatē, ka izdodams lēmums par ietekmes uz vidi novērtējuma piemērošanu, vienlaikus, ņemot vērā Paredzētās darbības apjomu un specifiku, nosakāms, ka organizējama arī sākotnējās sabiedriskās apspriešanas sanāksme.
11. Novērtējuma likuma 16. panta pirmā daļa paredz, ka pēc ierosinātāja rakstveida pieprasījuma kompetentā institūcija, kas konkrētajā gadījumā ir Aģentūra atbilstoši šā likuma 6. panta pirmajai daļai, izstrādā un nosūta ierosinātajam programmu, kas ietver prasības attiecībā uz informācijas apjomu un detalizācijas pakāpi, kā arī ietekmes novērtējuma turpmākai veikšanai nepieciešamo pētījumu un organizatorisko pasākumu kopumu. Ministru kabineta 2015. gada 13. janvāra noteikumu Nr. 18 “Kārtība, kādā novērtē paredzētās darbības ietekmi uz vidi un akceptē paredzēto darbību” 29. punkts noteic, ka paredzētās darbības ierosinātais rakstisku pieprasījumu par programmas izstrādāšanu

iesniedz Aģentūrā ne agrāk, kā pēc paziņojuma par sākotnējo apspriešanu publicēšanas atbilstoši šo noteikumu 22.1. apakšpunktam.

Izvērtētā dokumentācija:

1. Dienesta 2024. gada 17. aprīļa vēstule Nr. 2.3/AP/3600/2025 un tās pielikumā pievienotais Ierosinātājas 2025. gada 19. marta iesniegums ietekmes sākotnējam izvērtējumam un tā pielikumi.
2. Ierosinātājas 2025. gada 22. aprīļa vēstule.
3. Dienesta 2013. gada 4. februāra atļauja A kategorijas piesārņojošai darbībai Nr. LI13IA0002.
4. 2005. gada SIA "Kurzemes bekons" cūku audzēšanas kompleksa būvniecība Vaiņodes pagasta "Smaidās" ietekmes uz vidi novērtējuma noslēguma ziņojums.
5. Vides pārraudzības valsts biroja 2006. gada 13. februāra atzinums Nr. 2 *par SIA "Kurzemes bekons" cūku audzēšanas kompleksa būvniecības Vaiņodes pagasta "Smaidās" ietekmes uz vidi novērtējuma noslēguma ziņojumu.*
6. Aģentūras 2025. gada 16. maija vēstule Nr. 10.4/954/2025-N "Par lēmuma izdošanas termiņa pagarinājumu".

Lēmums:

Piemērot SIA "VAIŅODES BEKONS", reģ. Nr. 42103019339, paredzētajai darbībai – cūku skaita palielināšanai nekustamā īpašuma "Smaidās" (kadastra Nr. 6492 008 0023) zemes vienībā ar kadastra apzīmējumu 6492 008 0181, Vaiņodes pagastā, Dienvidkurzemes novadā – ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru.

Lēmuma pieņemšanas pamatojums:

Novērtējuma likuma 3. panta 1. un 7. punkts, 4. panta pirmās daļas 5. punkts a) apakšpunkts, 6.¹ panta otrā daļa, 7. pants, 14.¹ panta 1¹ daļa, 15. pants, šā likuma 1. pielikuma "Objekti, kuru ietekmes novērtējums ir nepieciešams" 23. punkta 3. apakšpunkts.

Lēmuma pārsūdzēšana:

Atbilstoši Novērtējuma likuma 14.¹ panta otrajai daļai un Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 189. panta pirmajai daļai šo Aģentūras lēmumu var pārsūdzēt viena mēneša laikā no tā spēkā stāšanās dienas, iesniedzot sūdzību Administratīvās rajona tiesas atbilstīgajā tiesu namā (APL 189. panta pirmā daļa) pēc pieteicēja adreses (juridiskā persona – pēc juridiskās adreses). Lēmums stājas spēkā ar brīdi, kad tas paziņots adresātam (APL 70. panta pirmā daļa).

Vides pārraudzības departamenta direktore,
Piesārņojuma novērtēšanas nodaļas vadītāja

I. Kramzaka

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO
PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

Anete Liepiņa, Anete.Liepina@eva.gov.lv

Lēmums nosūtīts arī:

1. Dienvidkurzemes novada pašvaldībai, e-adrese;
2. Valsts vides dienestam, e-adrese.